

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico,

a judecat fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către părțile vătămate Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina, de către avocatul Fală Nicolae în numele inculpatului Bologan Viorel și de către inculpatul Bologan Viorel cu suplimente, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2018, în cauza penală privindu-l pe

***Bologan Viorel xxxx**, născut la xx xx xxxx, originar din xxxx r-nul xxxx, domiciliat în mun. xxxx str. xxxx ap. xx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.05.2016 – 06.11.2017;

Instanța de apel: 04.12.2017 – 16.05.2018;

Instanța de recurs: 16.08.2018 – 06.11.2018.

Asupra recursurilor declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Central din 06 noiembrie 2017, Bologan Viorel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de părțile civile Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina ce ține de încasarea prejudiciului moral a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea din contul lui Bologan Viorel în beneficiul părților civile Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei, pentru fiecare parte civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, la data de 20 octombrie 2013 aproximativ la ora 17.10 min., inculpatul Bologan Viorel, deplasându-se pe traseul Chișinău-Leușeni, la volanul automobilului de model "Acura TSX" cu n/î xxxx, în care se afla în calitate de pasager partea-vătămată Matricula Eugeniu, a încălcat prevederile

pct.47 alin.(1) lit. b) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.375 din data de 13 mai 2009, care stabilește că, limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice în afara localităților este de 90 km/h, se deplasa cu viteza de aproximativ de 140 km/h. Ajungând la km 38+336 m. de pe același traseu, inculpatul Bologan Viorel, încălcând prevederile pct.49 din Regulamentul circulației rutiere, care stabilește că, în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, precum și pct.51 din Regulamentul circulației rutiere, care stabilește că, înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că, cel care îl precedă pe aceeași bandă nu a semnalizat intenția de a depăși sau intenția de a preselecta spre stânga. Astfel, inculpatul Bologan Viorel, observând că, în fața sa, se deplasează automobilul de model "Mitsubishi Miraj" cu n/î xxxx, la volanul căruia se afla partea-vătămată Diaconiță Irina, care în acel moment efectua regulamentar virarea spre stânga, ignorând prevederile pct.54 din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.375 din data de 13 mai 2009, care stabilește că, depășirea este interzisă în intersecțiile cu circulația neregulată și în imediata apropiere înainte de acestea, inculpatul Bologan Viorel, a ieșit pe contrasens și fără a frâna, a tamponat în plină viteză, automobilul de model "Mitsubishi Miraj," în care se aflau în calitate de pasageri: părțile vătămate Diaconiță Mihai, Diaconiță Alexandra, Diaconiță Roman, Diaconiță Mihai.

3. Sentința a fost atacată cu apel comun al inculpatului Bologan Viorel și a avocatului Fală Nicolae, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Bologan Viorel să fie achitat pe motiv că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii și respingerea acțiunii civile.

În motivarea apelului a indicat că, sentința este ilegală și neîntemeiată.

Apelantul a menționat că, acuzarea atât în rechizitoriu cât și în dezbaterile judiciare, precum și instanța de fond în descrierea și incriminarea laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. a) și b) Codul penal, au considerat că pricina accidentului rutier este depășirea regimului de viteză de către Bologan Viorel și ieșirea pe contrasens.

Potrivit rapoartelor de expertiză CNEJ nr.833, nr.066 din 31 ianuarie 2015, se constată că, la pierderea contactului cu calea a roților din față ale autoturismului "Acura TSX" (aflat în mișcare, cu motorul pornit, cu pedala acceleratorului apăsată), indicațiile vitezometrului pot să se majoreze brusc și ele pot să nu corespundă vitezei reale de deplasare a autoturismului. Astfel, la autoturismul "Acura TSX" bateria de acumulare este amplasată în partea stângă din față a compartimentului motorului, întreruperea alimentării cu energie electrică a instalațiilor electrice (inclusiv și circuitul electric a vitezometrului) de la bateria de acumulare putea să se producă după producerea impactului doi.

Aceste constatări științifice care au un rol crucial pentru dezlegarea problemei regimului de viteză, neîntemeiat nu au fost reținute și apreciate de către instanța de fond, însă anume ele, în cumul cu alte probe, exclud teza acuzării precum că, Bologan Viorel se

deplasa cu viteza de 140 km/h, sau creează o incertitudine totală în sensul că, circumstanțele faptice s-au petrecut potrivit afirmațiilor acuzării.

Referitor la expertiza efectuată de către Centrul Tehnic-Criminalistic a IGP al MAI, în persoana expertului Lisnic Lionid, indicând în: Raportul de expertiză auto-tehnică nr.1428 din data de 26.02.2014, Raportul de expertiză auto-tehnică nr.1429 din data de 26.02.2014, Raportul de expertiză auto-tehnică nr.1430 din data de 26.02.2014, pe care instanța de fond le-a reținut la baza sentinței de condamnare, fără o apreciere în coroborare cu alte expertize care le combat, nu poate fi reținută drept probă veridică, concludentă și utilă, deoarece procurorul acceptând plângerea lui Bologan Viorel referitor la plenitudinea și veridicitatea acestei expertize, prin ordonanță recunoaște că, expertul se află pe linie de dependență cu ordonatorul expertizei și nu era inclus în registrul experților. De asemenea, se menționează că, nu a fost apreciată viteza, dat fiind faptul că, nu dispunea la acel moment de dinamometru, nici nu a fost stabilită traiectoria de deplasare până la momentul tamponării. Expertiza nominalizată este contradictorie, deoarece pe de o parte expertul indică faptul că, nu poate stabili viteza, iar pe de altă parte face concluzii că, viteza este de 146 km/h. De asemenea, sunt contradictorii declarațiile lui Lisnic Lionid că, ”Lovitura a fost într-un ciot și aici nu este toată viteza. Generatorul la unele automobile poate fi și în portbagaj. El a constatat cum s-au lovit mijloacele de transport după discul roții, iar mașina ”Mitsubishi Mirage” era poziționată la 90 grade, iar când a cotit la stânga, șoferul vedea pădurea și prin oglinzi la fel vedea numai pădurea. Când mașina mergea înainte vedea totul, dar când a făcut cotitura se vedea numai pădurea, inițial în momentul când mașina a început a coti avea unghiul de la zero la nouăzeci de grade. Parametrii tehnici a automobilelor se pot vedea, iar mașina putea să se întoarcă și de pe acostament și de pe carosabil, cu așa viteză el putea merge de pe acostament și nu știe ce poziție avea mașina, deoarece el nu a fost la fața locului în momentul producerii accidentului rutier. Într-adevăr a indicat în pagină că, mașina a virat la stânga. Mașina care a cotit la stânga putea să cotească și de pe acostament și de pe carosabil.”

Declarând că, mașina a lovit într-un ciot, fără a preciza însă în care ciot și care-i tangența cu mecanismul accidentului rutier, indicând că ”Mitsubishi Mirage” era poziționat la 90 grade, însă ulterior menționează că, nu știe ce poziție avea. În raportul de expertiză auto-tehnică nr.1428 din data de 26 februarie 2014, expertul a efectuat aprecieri juridice privind calificarea juridică și a declarat drept vinovat de accident rutier pe Bologan Viorel, fapt care este contrar normelor procesuale ce reglementează procedura efectuării expertizei și limitele competenței experților. Or, activitatea expertului este una eminentă științifică ce se circumscrie doar asupra circumstanțelor de fapt care necesită, pentru clarificare, cunoștințe speciale. Astfel, în raportul de expertiză se menționează că, ...Respectiv acțiunile conducătorului automobilului de model ”Acura TSX”, cu n/î xxxx, nu corespund prevederilor pct.45.1 și pct. 45.2 al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.375 din data de 13.05.2009, iar viteza aleasă și locul tamponării sunt mărturii obiective din punct de vedere tehnic, a necorespunderii acțiunilor conducătorului automobilului de model

”Acura TSX”, prevederilor pct.45.1 și pct.45.2, al Regulamentului circulației rutiere”.

Contradicțiile descrise constituie motive de nu a aprecia aceste concluzii ale expertului ca fiind veridice, fapt pentru care, prin ordonanță procurorului din 22 aprilie 2014, a fost numită o expertiză repetată.

Potrivit raportului de expertiză nr.1513, 1793 din 24 decembrie 2015, axele longitudinale ale vehiculelor, în momentul inițial de coliziune, se aflau sub un unghi aproximativ de 60°. Întregul volum de lichid (ulei) din cutia de viteză, care a format pata de ulei, ar fi putut să se scurgă pe suprafața drumului la o distanță mai mare decât de 3,2 metri de la locul de coliziune, conform direcției de aruncare a automobilului de model ”Mitsubishi Mirage”. Deoarece primele picături de ulei formează începutul petei de ulei (conform direcției de aruncare a automobilului de model ”Mitsubishi Mirage”, în opinia experților, este cel mai puțin probabil că în realitate, locul de coliziune al automobilelor, ar fi putut să se afle în centrul petei de ulei, care este ilustrată în schema AR. În opinia experților, coliziunea automobilelor, ar fi putut avea loc în afara petei de ulei, la o oarecare distanță, neajungând la începutul petei de ulei (conform direcției de deplasare a/m de model ”Acura TSX”). De stabilit coordonatele concrete ale locului de coliziune relativ elementelor drumului și relativ petei de ulei, care este ilustrată în schema AR, nu este posibil, deoarece materialele prezentate spre examinare experților, nu conțin caracteristici concreți ai petei de ulei, și anume: proveniența petei, forma reală, dimensiunile petei, poziționarea petei relativ elementelor drumului, caracterul formării petei, etc. De stabilit viteza de deplasare a automobilului de model ”Acura TSX”, luând în considerație pierderile energiei cinetice la formarea deteriorărilor care au apărut în rezultatul AR, nu este posibil de stabilit din motivul lipsei metodicii de expertiză corespunzătoare. De stabilit viteza de deplasare a automobilului de model ”Acura TSX”, luând în considerație amplasarea lui după AR, nu este posibil de stabilit, deoarece, în baza materialelor prezentate spre expertiză, nu este posibil de stabilit condițiile și mecanismul deplasării automobilului dat după coliziune.

Nu a fost posibil de stabilit traiectoria, fapt care ne pune să credem că, expertul nu se poate expune ipotetic cu privire la locul de unde a început manevra a/m Mitsubishi. De asemenea nu a fost posibil de stabilit timpul de la vizualizare până la ciocnire inclusiv posibilitatea de evitare a accidentului rutier.

Referitor la așa-zisele pete de ulei, a menționat că, la materialele dosarului nu au fost colectate mostre care să confirme că, acestea sunt pete de ulei a autovehiculelor tamponate.

Instanța de fond nu a reținut, că, pentru determinarea poziției mijloacelor de transport relativ elementelor carosabilului, este necesar de a folosi urmele lor lăsate la locul accidentului rutier, înainte de coliziune. Deoarece astfel de urme la fața locului nu au fost depistate și fixate în cazul dat, nu este posibil de stabilit poziția vehiculelor în momentul inițial de coliziune relativ elementelor drumului.

Instanța de fond, contrar regulilor generale de apreciere a probelor, nu a reținut că, declarațiile lui Diaconița Mihail nu sunt veridice și nu coroborează cu alte probe din dosar, respectiv urmează a fi apreciate critic din următoarele considerente: este o

persoană interesată, fapt evident, de ce va susține poziția soției sale.

Lovitura automobilului "Acura TSX" cu automobilul "Mitsubishi Mirage" s-a produs în aripa din față, deoarece Diaconița Irina brusc, fără să se asigure, a virat la stânga, în fața automobilului condus de Bologan Viorel.

Organul de urmărire penală, cât și instanța de fond, n-au verificat sub nici un aspect teza apărării - că, Diaconița Irina a ieșit brusc de pe acostament, contrar Regulamentului circulației rutiere, fapt care a provocat tamponarea și consecințele ce s-au produs. În speță, prezenta încălcare a regulilor de circulație în persoana lui Diaconița Irina, se califică ca fapte similare, or, potrivit informației eliberate de către INP, se confirmă că, Diaconița Irina a mai comis încălcări rutiere de natură ce confirmă poziția apărării.

În aceeași ordine de idei, versiunea că, vinovată de accident se face Diaconița Irina rezultă nu numai că ea a ieși brusc de pe acostament, fără a se asigura că, manevra va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole la trafic, dar și din faptul că, Diaconița Irina nu a cuplat centura de siguranță minorului Diaconița Mihai, care din cauza respectivă a fost expulzat din interiorul automobilului, și astfel a decedat, potrivit raportului de expertiză CNEJ nr.833, nr.066 din 31 ianuarie 2015 (f.d.125-148 vol. II p. 147) "Din punct de vedere tehnic construcția centurilor de siguranță a automobilul "Mitsubishi Mirage" nu permitea căderea pătimitului din salonul automobilului în cazul aplicării ei (centurii de siguranță)". Mai mult, prin informația eliberată de către INP se confirmă că, Diaconița Irina încălcări de natură ce confirmă teza apărării, încercând să tănuiască acest fapt, prezentând certificate de cazier contravențional ce nu corespund adevărului.

Instanța de fond nu a dat apreciere declarațiilor contradictorii și neveridice expuse de către martorii V. Cioară și T. Cioară.

Astfel, martorul V. Cioară a declarat că, pe părțile vătămate Diaconița Mihai, Diaconița Irina și copiii minori î-i cunoaște, deoarece sunt rude. După ce el a ajuns la locul accidentului, pe partea stângă a traseului a văzut bucăți de piese de la automobilul "Mitsubishi Mirage", însă roata care în urma loviturii a sărit de la automobilul părții vătămate nu au mai găsit-o. Declarațiile respective se combat prin declarațiile soției acestuia - T. Cioară, care a explicat că, roata de la automobilul de model "Mitsubishi Mirage" a fost găsită de către soțul ei - V. Cioară, și a fost adusă acasă de către acesta. Tot ea declară, la întrebarea adresată de către partea apărării că, vinovat de accident se face Bologan Viorel, fapt care nu a fost indicat în sentința de către instanța de judecată, dar foarte esențial pentru a aprecia sinceritatea martorului. Menționăm că, prin această declarație de acuzare a inculpatului, se constată caracterul interesat și nesincer al declarațiilor martorului T. Cioară, rudă a lui Diaconița Irina și Mihai, mai ales în condițiile, în care dânsa declară că nu a văzut momentul tamponării.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2018, au fost admise apelurile declarate, din alte motive inclusiv din oficiu, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Bologan Viorel a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Acțiunea civilă înaintată de părțile civile Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina ce ține de încasarea prejudiciului moral a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea din contul lui Bologan Viorel în beneficiul lui Diaconiță Mihai suma de 200 000 lei și lui Diaconiță Irina suma de 100 000 lei a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și just a ajuns la concluzia că inculpatul Bologan Viorel, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal, ceea ce rezultă din totalitatea de probe acumulate în cauză, cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că prima instanță, deși în partea dispozitivă a sentinței îl recunoaște vinovat pe Bologan Viorel în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal, în partea descriptivă a sentinței a omis să constate fapta comisă în totalitate, conform învinuirii aduse, astfel încălcând prevederile art.394 alin.(1) Cod de procedură penală, conform cărora partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

Instanța de apel a constatat că la data de 20 octombrie 2013, aproximativ la orele 17.10 min., Bologan Viorel, deplasându-se pe traseul Chișinău-Leușeni, la volanul automobilului de model "Acura TSX", cu n/î xxxx, în care se afla în calitate de pasager Matricula Eugeniu, încălcând prevederile pct.47 alin.(l) lit. b) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.375 din 13 mai 2009, în vigoare de la 15 iulie 2009, care stabilește că, limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice în afara localităților este de 90 km/h, se deplasa cu viteza de aproximativ de 140 km/h și ajungând la km 38+336 m de pe același traseu, încălcând prevederile pct.49 din Regulamentul circulației rutiere, care stabilește că, în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, precum și pct.51 din Regulamentul circulației rutiere, care stabilește că, înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că, cel care îl precedă pe aceeași bandă nu a semnalizat intenția de a depăși sau intenția de a preselecta spre stânga și observând că, în fața sa se deplasa automobilul de model "Mitsubishi Miraj", cu n/î CQU xxxx, la volanul căruia se afla Diaconița Irina, care în acel moment efectua regulamentar virarea spre stânga, ignorând prevederile pct.54 din Regulamentul circulației rutiere, care stabilește că depășirea este interzisă în intersecțiile cu circulația nedirijată și în imediata apropiere înainte de acestea, a ieșit pe contrasens și fără a frâna, a tamponat în plină viteză, automobilul de model "Mitsubishi Miraj", în care se aflau și pasagerii Diaconița Mihai, Diaconița Alexandra, Diaconița Roman și Diaconița Mihai.

Drept consecință a încălcărilor comise de către Bologan Viorel, care au stat la baza producerii accidentului rutier menționat: - Diaconița Mihai, a.n.xxxx, a decedat ca rezultat al șocului traumatic instalat în urma tacc, fractura oaselor craniene cu hemoragie

intracerebrală, TVM cu fractura coloanei vertebrale și lezarea măduvei spinării, care conform raportului de expertiză medico-legală nr.118 din 15 noiembrie 2013 se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață; - lui Diaconița Mihai, a.n.xxxx, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de comoție cerebrală, fractura procesului coronoid articulației cotului drept, care conform raportului de expertiză medico-legală nr.253 din 21 noiembrie 2013 se califică ca vătămări corporale medii; - lui Diaconița Irina i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de TACC gravă, contuzie cerebrală gravă, fractura osului temporal stâng cu trecere pe baza craniului, fractura vertebrei C2, contuzie pulmonară bilateral, care conform raportului de expertiză medico-legală nr.251-A din 21.11.2013, se califică ca vătămări corporale grave; - lui Matricala Eugeniu i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de traumatism a toracelui, contuzia cordului, fractura sternului, care conform raportului de expertiză medico-legală nr.252 din 21.11.2013, se califică ca vătămări corporale medii.

Instanța de apel a relevat că, deși inculpatul vina în săvârșirea infracțiunii imputate nu a recunoscut-o, vinovăția acestuia se dovedește prin probele acumulate la cauza penală și examinate în cadrul cercetării judecătorești, și anume, declarațiile părților vătămate Matricala Eugeniu, Diaconița Mihai, Diaconița Irina, Diaconița Alexandra, declarațiile martorilor Cioara Valeriu, Cioara Tatiana, Colesnic Veaceslav, Bem Serghei, Adam Valeriu, declarațiile expertului Lisnic Leonid, precum și prin actele și documentele anexate la cauza penală, inclusiv: procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din data de 20 octombrie 2013 (f.d.17-29 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.118 din data de 15 noiembrie 2013 (f.d.162-163 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.254 din data de 21 noiembrie 2013 (f.d.170 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.253 din data de 21 noiembrie 2013 (f.d.177 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.251-A din data de 21 noiembrie 2013 (f.d.184 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.250 din data de 21 noiembrie 2013 (f.d.191 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.252 din data de 21 noiembrie 2013 (f.d.198 vol. I); raportul de expertiză medico-legală nr.251 din data de 21.11.2013 (f.d.205 vol. I); raportul de expertiză auto-tehnică nr.1428 din data de 26.02.2014 (f.d.58-69 vol. II); raportul de expertiză auto-tehnică nr.1429 din data de 26 februarie 2014 (f.d.70-73 vol. II); raportul de expertiză auto-tehnică nr.1430 din data de 26 februarie 2014 (f.d.74-77 vol. II); raportul de expertiză auto-tehnică nr.1833 din data 31 ianuarie 2015 (f.d.125-172 vol. II); raportul de expertiză auto-tehnică nr.1513 și nr.1793 din data de 24 decembrie 2015 (f.d.47-62 vol. III).

Instanța de apel a respins argumentele inculpatului în partea ce ține de faptul că nu a fost demonstrată vina sa, indicând că, prin probele cercetate s-a constatat existența culpei în acțiunile acestuia, mai mult, probele administrate au fost acumulate conform prevederilor legale și au fost apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală.

Rapoartele de expertiză Nr.1513, 1793 întocmite de către CNEJ stabilesc cu certitudine atât viteza excesivă cu care inculpatul se deplasa imediat înaintea producerii impactului cât și traiectoria de mișcare.

Astfel, aceasta combate versiunea de apărare expusă de către inculpat și partea vătămată Matricala Eugeniu, care se afla în automobilul de modelul Acura în momentul producerii accidentului rutier, și anume: „*automobilul de model Mitsubishi condus de către dna Diaconița a virat de pe acostament, virând brusc la stânga, având semnalul de avariere inclus în funcțiune*”. Experții antrenați la formularea concluziilor în cadrul celor trei expertize, au stabilit că filamentul becurilor semnalului de virare stânga ridicate de la automobilul de model Mitsubishi, condus de către Diaconița Irina, până la impact erau puse în funcțiune, totodată experții au menționat că, în momentul impactului avertizorului de avarie, precum pretinde partea apărării și inculpatul, nu a fost pus în funcțiune.

Urmele lăsate de către automobile implicate în accident ca rezultat al impactului, stabilite și fixate în cadrul cercetării la fata locului, schița accidentului rutier, urma petei de ulei tehnic, zgârieturile, cioburile de la automobile, dovedesc indubitabil că, automobilul de model Mitsubishi în momentul impactului deja finisa manevra de virare de pe drumul principal și se afla mai bine de jumătate pe drumul adiacent care duce spre cantonul din preajmă, iar șoferul automobilul de model Acura a ignorat cerințele marcajului rutier ”linia continuă” care interzice deplasarea pe contrasens și a provocat un accident rutier soldat cu decesul unei persoane și vătămare a altor 5 persoane.

Referitor la pedeapsa aplicată inculpatului Bologan Viorel, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. a), b) Cod penal, instanța de apel a conchis că, prima instanță, nu a acordat deplină eficiență dispozițiilor art.61, 75 Cod penal, că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnaților, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților cât și a altor persoane, că executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Astfel, instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei, va ține cont de prevederile art.art.6, 7, 16, 61, 75-78 Cod penal, de faptul că, pedeapsa trebuie să corespundă sub aspectul naturii, privativă sau neprivativă de libertate și a duratei, atât gravității faptei și potențialului pericol social pe care îl prezintă în mod real persoana infractorului, cât și aptitudinii acestuia de a se corecta sub influența pedepsei penale.

Instanța de apel a reținut că părțile vătămate Diaconiță Mihai, Diaconiță Irina și reprezentantul acestora avocatul Rusanovschi Radu, au înaintat acțiune civilă prin care au solicitat încasarea de la inculpat a prejudiciului moral a câte 2 000 000 lei, pentru fiecare parte-civilă.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de apel a ținut cont de gravitatea cauzării suferințelor părților vătămate Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina, circumstanțele producerii infracțiunii și forma de vinovăție a persoanei care a cauzat prejudiciul. Astfel, instanța de apel a considerat, că impunerea inculpatului la plata unei despăgubiri în sumă de 200 000 lei pentru succesorul părții vătămate Diaconiță Mihai și 100 000 lei pentru Diaconiță Irina, va constitui o satisfacție echitabilă, care nu vine în contradicție cu prevederile art.41 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, au declarat recursuri:

6.1. Părțile vătămate Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina, care, neinvocând concret vreun temei de drept prevăzut de art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri în ce privește latura civilă, cât și latura penală din următoarele considerente:

- la stabilirea pedepsei, instanțele inferioare nu au ținut cont de prevederile art.75 Cod penal, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă care nu-și va atinge scopul prescris la art.61 Cod penal;

- prejudiciul moral încasat de instanța de apel din contul inculpatului, este în quantum mic, pentru prejudiciile cauzate părților vătămate de către inculpat;

- instanța de apel urma să rețină ca circumstanțe agravante provocarea prin infracțiune a unor urmări grave și săvârșirea infracțiunii printr-un mijloc care prezintă un pericol social sporit;

- instanța de apel a adoptat o decizie ilegală și neîntemeiată, care nu corespunde prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

6.2. Avocatul Fală Nicolae în apelul declarat în numele inculpatului Bologan Viorel, invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Bologan Viorel să fie achitat, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii incriminate și respingerea acțiunii civile înaintată de părțile vătămate ca inadmisibilă.

În motivarea recursului ordinar, se reiterează argumente similare cu cele indicate anterior în apelul declarat și descrise la pct.3 al prezentei decizii, menționând că: instanțele inferioare nu au elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și nu au dat o apreciere corectă acțiunilor și inacțiunilor Diaconiță Irina, astfel, în acțiunile inculpatului lipsesc semnele constitutive ale infracțiunii imputate.

6.3. Inculpatul Bologan Viorel cu suplimente, invocând temei de drept prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că în acțiunile lui lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii.

În motivarea recursului ordinar, inculpatul invocă argumente similare cu cele indicate anterior de partea apărării în apelul declarat de partea apărării și descrise la pct.3. al prezentei decizii, suplimentar menționând următoarele:

- instanțele inferioare nu au elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și nu au dat o apreciere corectă acțiunilor părții vătămate Diaconiță Irina, care este vinovată de producerea accidentului;

- atât la etapa urmăririi penale cât și în cadrul examinării cauzei în instanța de fond și apel, nu au fost acumulate probe pertinente și directe care ar demonstra că Bologan Viorel ar fi încălcat pct.47 alin.(1) lit. b), pct.49, pct.51, pct.54 al Regulamentului circulației rutiere;

- în acțiunile inculpatului lipsesc semnele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.264 alin.(3) lit. a) și b) Cod penal.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală,

procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, deoarece criticele invocate sunt vădit neîntemeiate.

7.1. Asupra recursului declarat de către părțile vătămate Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina, a depus referință și avocatul Fală Nicolae în numele inculpatului Bologan Viorel, solicitând să fie respins ca inadmisibil recursul părților vătămate și să fie admis recursului declarat de acesta.

8. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța de recurs este în drept să îl admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Or, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

În această ordine de idei, urmând a fi evidențiate și prevederile art.414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel. În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corecte au fost apreciate prin prisma art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile nominalizate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Din textul recursurilor declarate, se constată că, recurenții formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular referindu-se la erorile prescrise la pct.6),

8) și 10) din alin.(1) art.427 Cod de procedură penală. Or, părțile vătămate Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina critică decizia instanței de apel sub aspectul că i-a aplicat inculpatului o pedeapsă prea blândă și neîntemeiat nu a fost admisă integral acțiunea civilă, iar inculpatul Bologan Viorel și avocatul Fală Nicolae în numele acestuia, solicită achitarea, din motivul că acțiunile inculpatului nu conțin elementele constitutive ale infracțiunii imputate.

Colegiul penal lărgit în urma cercetării recursurilor declarate, în raport cu actele cauzei, constată că, judecând apelul declarat, instanța n-a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție pripită în speța discutată, din următoarele considerente.

Conform art.389 Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.

Astfel, Colegiul penal ține să menționeze că, judecând apelul, instanța de apel nu se poate limita doar la redarea de la persoana a treia a circumstanțelor și împrejurărilor cauzei constatate de prima instanță, ci urmează să examineze și să supună verificării toate probele și argumentele aduse de apelanți, respectând prevederile legale enunțate anterior.

În speță, instanța de fond s-a limitat doar la descrierea probelor prezentate de partea acuzării, iar instanța de apel în decizia adoptată nu a supus unei analize ample fiecare probă în parte, în raport cu motivele apărării invocate în apelul declarat.

Instanța de apel nu a dat o apreciere logică argumentelor invocate cu scop de apărare și anume: rapoartelor de expertiză CNEJ nr.1833, nr.066 din 31 ianuarie 2015, potrivit cărora s-a stabilit că, la pierderea contactului cu calea a roților din față ale autoturismului "Acura TSX" (aflat în mișcare, cu motorul pornit, cu pedala acceleratorului apăsată), indicațiile vitezometrului pot să se majoreze brusc și ele pot să nu corespundă vitezei reale de deplasare a autoturismului. Astfel, la autoturismul "Acura TSX" bateria de acumuloare este amplasată în partea stângă din față a compartimentului motorului, întreruperea alimentării cu energie electrică a instalațiilor electrice (inclusiv și circuitul electric ale vitezometrului) de la bateria de acumuloare putea să se producă după producerea impactului doi.

Aceste constatări științifice, care au o importanță decisivă privind stabilirea regimului de viteză, neîntemeiat nu au fost reținute și apreciate de către instanța de apel, însă anume ele în cumul cu alte probe exclud versiunea acuzării precum că, Bologan Viorel se deplasa cu viteza de 140 km/h, sau creează o incertitudine totală în sensul că, circumstanțele factice s-au petrecut potrivit afirmațiilor acuzării.

Instanța de recurs constată că instanța de apel a lăsat fără apreciere și faptul că Raportul de expertiză auto-tehnică nr.1428 din data de 26.02.2014, Raportul de expertiză auto-tehnică nr.1429 din data de 26.02.2014, Raportul de expertiză auto-tehnică nr.1430 din data de 26.02.2014, pe care le-a reținut la baza sentinței de condamnare, fără o apreciere în coroborare cu alte expertize care se combat, nu pot fi reținute drept probă veridice, concludente și utile, deoarece procurorul, acceptând plângerea lui Bologan Viorel referitor la plenitudinea și veridicitatea acestei expertize, prin ordonanță

recunoaște că, expertul se află pe linie de dependență cu ordonatorul expertizei și nu era inclus în registrul experților, de asemenea se menționează că, nu a fost apreciată viteza, dat fiind faptul că, nu dispunea la acel moment de dinamometru, de asemenea nu a fost stabilită traiectoria de deplasare până la momentul tamponării. Expertiza nominalizată este contradictorie, deoarece pe de o parte expertul indică faptul că, nu poate stabili viteza, iar pe de altă parte face concluzii că, viteza este de 146 km/h. De asemenea sunt contradictorii declarațiile lui Lisnic Lionid că, *”Lovitura a fost într-un ciot și aici nu este toată viteza. Generatorul la unele automobile poate fi și în portbagaj. El a constatat cum s-au lovit mijloacele de transport după discul roții, iar mașina ”Mitsubishi Mirage” era poziționată la 90 grade, iar când a cotit la stânga, șoferul vedea pădurea și prin oglinzi la fel vedea numai pădurea. Când mașina mergea înainte vedea totul, dar când a făcut cotitura se vedea numai pădurea, inițial în momentul când mașina a început a coti avea unghiul de la zero la nouăzeci de grade. Parametrii tehnici a automobilelor se pot vedea, iar mașina putea să se întoarcă și de pe acostament și de pe carosabil, cu așa viteză el putea merge de pe acostament și, nu știe ce poziție avea mașina, deoarece el nu a fost la fața locului în momentul producerii accidentului rutier. Într-adevăr a indicat în pagină că, mașina a virat la stânga. Mașina care a cotit la stânga putea să cotească și de pe acostament și de pe carosabil.”*

Totodată, instanța de apel nu a apreciat raportul de expertiză nr.1513, 1793 din 24.12.2015, prin care s-a constatat că nu a fost posibil de stabilit poziția automobilelor de model ”Mitsubishi Mirage” și ”Acura TSX”. De asemenea nu a fost posibil de stabilit timpul de la vizualizare până la ciocnire, inclusiv posibilitatea de evitare a accidentului rutier.

Instanța de apel a lăsat fără apreciere strictă și completă declarațiile martorului acuzării Diaconița Mihai, *în partea ce ține de afirmația că, automobilul condus de soția sa, în momentul impactului se afla deja sub un unghi perpendicular față de traseu*, deși acest fapt are o importanță deosebită pentru a concluziona, dacă Diaconița Irina a respectat Regulamentul circulației rutier și anume faptul că, înainte de a începe manevra de cotire, conducătorul auto trebuie să se convingă despre securitatea trecerii de pe o bandă pe alta.

Mai mult, nu este expus anume pe ce probe și argumente, și-a bazat concluziile sale instanța de apel, atunci când invocă afirmativ că: ... conducătorul auto Bologan Viorel ar fi întreprins, cu încălcarea RCR, manevra de depășire (pagina 29 din decizie); ... automobilul de model Mitsubishi, în momentul impactului, deja finisa manevra de virare de pe drumul principal și *se afla mai bine de jumătate pe drumul adiacent* (finele de al pagina 27 a deciziei). Revenind la declarațiile martorului Diaconița Mihai, urma să se precizeze: unde au făcut popas cu automobilul; cum a fost staționat automobilul, față de traseu; ce distanță a parcurs de la momentul revenirii pe acostament, până la momentul accidentului. Soluționarea acestor întrebări este strict necesară, în cazul combaterii sau neacceptării declarațiilor inculpatului și ale părții vătămate Matricala Eugeniu.

Instanța de apel nu a respectat întocmai prevederile art.art.101 și 414 alin.(5) Cod de procedură penală, nu a dat apreciere fiecărei probe administrate în cauză și nu sa

pronunțat detaliat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării, or, expunerea incompletă și în termeni de ordin general asupra probelor și dovezilor, echivalează cu neasigurarea dreptului părților la un act de justiție echitabil, prin care să se țină cont de prevederile procedurale că, orice dubii în probarea vinovăției trebuie să fie înlăturate sau să fie interpretate în favoarea bănuितului, învinuitului, inculpatului.

În acest sens, Colegiul menționează că instanța de apel, la rejudecarea cauzei trebuie să dea o apreciere multilaterală a probelor, și anume să dea o apreciere motivată raportului de expertiză auto-tehnică nr.1833, nr.066 din 31.01.2015, rapoartelor de expertiză auto-tehnică nr.1428, 1429, 1430 din 26.02.2014, raportului de expertiză auto-tehnică nr.1513 din 24.12.2015, or, instanța de recurs menționează că raportul de expertiză, deși este un mijloc de probă în care sunt expuse opiniile specialiștilor cu privire la aspectele a căror lămurire este necesară pentru rezolvarea cauzei, însă aceasta (expertiza) nu are o forță probantă deosebită față de celelalte mijloace de probă, examinarea și aprecierea cărora urmează a fi făcută prin prisma tuturor mijloacelor de probă: *procesele-verbale de cercetare a locului accidentului rutier, de cercetare la fața locului, schema accidentului rutier efectuată în prezența inspectorului poliției rutiere și expertului criminalist, raportul de expertiză auto-tehnică, declarațiile părților vătămate și a martorilor.*

Având în vedere cele menționate supra, Colegiul lărgit conchide că instanța de apel a adoptat o hotărâre nemotivată, contrar prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

Din considerentele expuse Colegiul penal conchide că, instanța de apel pripit, a susținut poziția instanței de fond în ce privește aprecierea probelor, acceptând niște concluzii de ordin general, cu privire la vinovăția lui Bologan Viorel în comiterea infracțiunii incriminate.

În cazul dat, instanța de apel urma să-și expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe în raport cu motivele invocate în cererea de apel a părții apărării, în baza evaluării proprii, juste, a probelor administrate în cursul urmăririi penale, a celor readministrate în condiții de oralitate, nemijlocire și contradictorialitate la etapa cercetării judecătorești și a celor administrate, cu respectarea dreptului la apărare al părților, în această fază procesuală și ca urmare corect să rețină starea de fapt.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat și cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica CtEDO, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către părțile vătămate Diaconiță Mihai și Diaconiță Irina, de către avocatul Fală Nicolae în numele inculpatului Bologan Viorel și de către inculpatul Bologan Viorel cu suplimente, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2018, în cauza penală privindu-l pe Bologan Viorel xxxx, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 06 decembrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico